

เอกสารประกอบการสอน

PAI4202 รายวิชาสัมมนาจิตรกรรม

อาจารย์ผู้สอน ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิรวัฒน์ การนอก

การวิจัยเชิงสร้างสรรค์ (Creative Research)

โครงสร้างเนื้อหา 5 บท ตามรูปแบบรายงานการวิจัย/สร้างสรรค์ผลงาน
สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี จัดทำเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

คำนำ

เอกสารประกอบการสอนฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อการสอนและแนวทางสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในการศึกษารายวิชาการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ (Creative Research) โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการดำเนินงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การกำหนดปัญหา การทบทวนแนวคิดทฤษฎี การออกแบบและสร้างสรรค์ผลงาน การวิเคราะห์ผล ไปจนถึงการสรุปและนำเสนอผลงาน ซึ่งสอดคล้องกับโครงสร้างการเขียนรายงาน 5 บท อันเป็นรูปแบบมาตรฐานที่ใช้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย เนื้อหาในเอกสารนี้แบ่งออกเป็น 5 บท ได้แก่ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ บทที่ 4 ผลการสร้างสรรค์ผลงานและการวิเคราะห์ผล และบทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ในแต่ละบทประกอบด้วยวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ ตัวอย่างประกอบ ตลอดจนกิจกรรมท้ายบทเพื่อทบทวนความเข้าใจ

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนและเป็นแนวทางให้นักศึกษาสามารถดำเนินงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ของตนเองได้อย่างมีคุณภาพ

คำอธิบายรายวิชาโดยสังเขป

ศึกษาแนวคิด หลักการ และกระบวนการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ ความแตกต่างระหว่างการวิจัยเชิงสร้างสรรค์กับการวิจัยเชิงวิชาการทั่วไป การกำหนดโจทย์และแนวคิดสร้างสรรค์ การทบทวนวรรณกรรมและแรงบันดาลใจ การออกแบบกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน การเก็บรวบรวมข้อมูลและการสร้างสรรค์ผลงานจริง การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าของผลงานสร้างสรรค์ ตลอดจนการเขียนรายงานและการนำเสนอผลงานอย่างเป็นระบบ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ของรายวิชา (Course Learning Outcomes)

1. อธิบายความหมาย ลักษณะ และความสำคัญของการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ได้
2. กำหนดโจทย์ วัตถุประสงค์ และขอบเขตของงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างเหมาะสม
3. สืบค้นและวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และผลงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นฐานในการสร้างสรรค์ผลงาน
4. ออกแบบและดำเนินกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานตามระเบียบวิธีที่กำหนด
5. วิเคราะห์ อภิปราย และประเมินคุณค่าผลงานสร้างสรรค์ของตนเองได้อย่างมีเหตุผล
6. เขียนรายงานการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ 5 บท ได้ถูกต้องตามรูปแบบวิชาการ

บทที่ 1

บทนำ

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ประจำบท

1. อธิบายความหมายและลักษณะเฉพาะของการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ได้
2. เขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ได้
3. กำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขต และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของโครงการได้อย่างเหมาะสม

1.1 ความหมายของการวิจัยเชิงสร้างสรรค์

การวิจัยเชิงสร้างสรรค์ (Creative Research) หมายถึง กระบวนการแสวงหาความรู้และแนวทางแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีผลลัพธ์เป็นผลงานสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น งานออกแบบ งานศิลปะ สื่อดิจิทัล ผลิตภัณฑ์ต้นแบบ หรือสื่อสร้างสรรค์ประเภทอื่น โดยกระบวนการดังกล่าวต้องอาศัยทั้งกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์แบบงานวิจัยและกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ควบคู่กัน ผลงานที่ได้จึงมิใช่เพียงงานสร้างสรรค์ตามความรู้สึกส่วนตัว แต่เป็นผลลัพธ์ที่ผ่านการศึกษาข้อมูล การทดลอง และการตรวจสอบอย่างมีหลักการ จุดเด่นของการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ คือการผสมองค์ความรู้เชิงวิชาการเข้ากับจินตนาการและทักษะเชิงปฏิบัติ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่ตอบโจทย์ทั้งด้านความงาม ประโยชน์ใช้สอย และคุณค่าทางความคิด

1.2 ความแตกต่างระหว่างการวิจัยเชิงสร้างสรรค์กับการวิจัยเชิงวิชาการทั่วไป

ประเด็นเปรียบเทียบ	ลักษณะสำคัญ
จุดมุ่งหมาย	งานวิจัยทั่วไปมุ่งสร้างองค์ความรู้ใหม่หรือทดสอบสมมติฐาน ส่วนงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์มุ่งสร้างผลงานที่จับต้องได้ ควบคู่กับการสร้างองค์ความรู้
ผลลัพธ์	งานวิจัยทั่วไปนำเสนอเป็นข้อค้นพบและข้อสรุปเชิงวิชาการ ส่วนงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์นำเสนอเป็นผลงาน (Artifact) ควบคู่กับรายงานอธิบายกระบวนการ
วิธีดำเนินการ	งานวิจัยทั่วไปเน้นระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณหรือคุณภาพ ส่วนงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ผสมระเบียบวิธีวิจัยเข้ากับกระบวนการออกแบบ/สร้างสรรค์
เกณฑ์การประเมิน	งานวิจัยทั่วไปประเมินจากความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือของข้อมูล ส่วนงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ประเมินทั้งกระบวนการ คุณค่าทางความคิด และคุณภาพของผลงาน

1.3 โครงสร้างของรายงานการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ 5 บท

รายงานการวิจัยเชิงสร้างสรรค์โดยทั่วไปมีโครงสร้าง 5 บท ดังนี้

บท	สาระสำคัญ
บทที่ 1 บทนำ	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ ขอบเขต ประโยชน์ และนิยามศัพท์เฉพาะ
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	การทบทวนแนวคิด ทฤษฎี งานสร้างสรรค์ต้นแบบ และกรอบแนวคิดของโครงการ
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัยเชิงสร้างสรรค์	ขั้นตอน เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ และกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน
บทที่ 4 ผลการสร้างสรรค์ผลงานและการวิเคราะห์ผล	ผลงานที่ได้ ขั้นตอนพัฒนา และการวิเคราะห์คุณค่า/ประสิทธิผลของผลงาน
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	สรุปภาพรวม อภิปรายผลเทียบกับแนวคิดทฤษฎี ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาต่อไป

1.4 องค์ประกอบของบทที่ 1

1.4.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาเป็นการอธิบายที่มาของแนวคิด สถานการณ์ หรือปัญหาที่จุดประกายให้เกิดโครงการสร้างสรรค์ โดยควรเชื่อมโยงบริบททางสังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี หรือช่องว่างขององค์ความรู้/ผลงานที่มีอยู่เดิม เพื่อชี้ให้เห็นความจำเป็นและคุณค่าของการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้

1.4.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย/โครงการสร้างสรรค์ ควรเขียนเป็นข้อ ๆ อย่างชัดเจน วัดผลได้ และสอดคล้องกับปัญหาที่กล่าวถึง เช่น เพื่อออกแบบ... เพื่อพัฒนา... เพื่อศึกษาแนวทาง...

1.4.3 ขอบเขตของการศึกษา ระบุขอบเขตด้านเนื้อหา รูปแบบผลงาน กลุ่มเป้าหมาย พื้นที่ และระยะเวลาดำเนินงานอย่างชัดเจน เพื่อกำหนดกรอบการทำงานที่เป็นไปได้จริง

1.4.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ระบุประโยชน์ทั้งเชิงวิชาการ เชิงปฏิบัติ และคุณค่าต่อกลุ่มเป้าหมายหรือสังคมที่จะได้รับจากผลงานสร้างสรรค์

1.4.5 นิยามศัพท์เฉพาะ อธิบายความหมายของคำศัพท์เฉพาะทางที่ใช้ในโครงการ เพื่อสร้างความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน

ข้อควรระวังในการเขียนบทที่ 1

- หลีกเลี่ยงการตั้งวัตถุประสงค์ที่กว้างหรือคลุมเครือเกินไปจนไม่สามารถวัดผลได้
- ความเป็นมาควรมีการอ้างอิงข้อมูล สถิติ หรือแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ ไม่ใช่ความคิดเห็นส่วนตัวล้วน ๆ
- ขอบเขตของโครงการต้องสอดคล้องกับระยะเวลาและทรัพยากรที่มีจริง

กิจกรรมท้ายบทที่ 1

- 1) ให้นักศึกษายกตัวอย่างผลงานสร้างสรรค์ 1 ชิ้นที่สนใจ แล้ววิเคราะห์ว่ามีลักษณะเป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์อย่างไร
- 2) เขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (ความยาวไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ) สำหรับหัวข้อโครงการที่นักศึกษาสนใจ
- 3) กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างน้อย 3 ข้อ พร้อมระบุขอบเขตด้านเนื้อหาและระยะเวลา

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง**วัตถุประสงค์การเรียนรู้ประจำบท**

1. สืบค้นและคัดเลือกแนวคิด ทฤษฎี และผลงานอ้างอิงที่เกี่ยวข้องกับโครงการได้
2. สังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างกรอบแนวคิดของโครงการได้
3. เขียนบททบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบและอ้างอิงถูกต้องตามหลักวิชาการ

2.1 ความสำคัญของการทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review) เป็นขั้นตอนที่ช่วยให้ผู้สร้างสรรค์ผลงานเข้าใจองค์ความรู้ แนวคิด และผลงานที่มีอยู่เดิมในประเด็นที่สนใจ ทำให้สามารถระบุช่องว่าง (Gap) ที่ยังไม่มีผู้ใดศึกษาหรือสร้างสรรค์มาก่อน อีกทั้งยังเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับโครงการ เนื่องจากแสดงให้เห็นว่าผลงานที่จะสร้างสรรค์ขึ้นมีฐานคิดที่มั่นคงและมีได้เกิดขึ้นอย่างไร้ที่ติทาง

2.2 แหล่งข้อมูลสำหรับการทบทวนวรรณกรรม

ประเภทแหล่งข้อมูล	ตัวอย่าง
เอกสารวิชาการ	ตำรา บทความวิชาการ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ผลงานสร้างสรรค์ต้นแบบ (Reference Works)	ผลงานศิลปะ งานออกแบบ ภาพยนตร์ สื่อดิจิทัลที่มีแนวคิดหรือรูปแบบใกล้เคียง
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	ทฤษฎีทางศิลปะ การออกแบบ จิตวิทยา การสื่อสาร หรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
ข้อมูลบริบทและสถิติ	ข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบัน แนวโน้ม และพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย

2.3 องค์ประกอบของบทที่ 2

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหลักของโครงการ
2. การทบทวนผลงานสร้างสรรค์ต้นแบบ (กรณีศึกษา) พร้อมวิเคราะห์จุดเด่น-จุดด้อย
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) เพื่อสนับสนุนแนวทางการสร้างสรรค์
4. กรอบแนวคิดของโครงการ (Conceptual Framework) ที่สังเคราะห์จากข้อ 1-3

2.4 เทคนิคการสังเคราะห์วรรณกรรมให้เป็นกรอบแนวคิด การสังเคราะห์วรรณกรรมมิใช่การนำเนื้อหาจากแหล่งต่าง ๆ มาเรียงต่อกัน แต่เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบ หาความเชื่อมโยง ความเหมือน ความต่าง และช่องว่างระหว่างแนวคิดต่าง ๆ แล้วนำมาประมวลเป็นกรอบแนวคิดเฉพาะของโครงการ ซึ่งจะเป็นแนวทางกำหนดทิศทางการออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานในบทที่ 3 ต่อไป

- ขั้นที่ 1 รวบรวมแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมทุกมิติของโครงการ
- ขั้นที่ 2 จัดหมวดหมู่แนวคิด/ทฤษฎีตามประเด็นย่อย
- ขั้นที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบและสรุปประเด็นสำคัญของแต่ละหมวด
- ขั้นที่ 4 สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดที่จะนำไปใช้ในกระบวนการสร้างสรรค์

หลักการอ้างอิงทางวิชาการ

- ทุกแนวคิด ทฤษฎี หรือข้อมูลที่นำมาจากแหล่งอื่นต้องมีการอ้างอิงแหล่งที่มาอย่างถูกต้อง เช่น ระบบ APA
- หลีกเลี่ยงการคัดลอกข้อความมาทั้งหมด ควรสรุปความด้วยสำนวนของตนเองและอ้างอิงแหล่งที่มา
- ควรเลือกแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและทันสมัย

กิจกรรมท้ายบทที่ 2

- 1) ให้นักศึกษาค้นคว้าผลงานสร้างสรรค์ต้นแบบ (Reference Works) อย่างน้อย 3 ชิ้นที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อโครงการของตน พร้อมวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่จะนำมาพัฒนาต่อยอด
- 2) สรุปทฤษฎีหรือแนวคิดหลัก 1-2 ทฤษฎีที่จะนำมาเป็นฐานคิดของโครงการ พร้อมอธิบายเหตุผลที่เลือกใช้
- 3) เขียนกรอบแนวคิดของโครงการ (Conceptual Framework) ในรูปแบบแผนภาพหรือคำอธิบายสั้น ๆ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัยเชิงสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ประจำบท

1. อธิบายขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบได้
2. กำหนดเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสมกับโครงการได้
3. วางแผนกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานเป็นขั้นตอนที่ตรวจสอบได้

3.1 กรอบการดำเนินงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ บทนี้มีหน้าที่อธิบายว่า “ทำอะไร” จึงจะได้มาซึ่งผลงานสร้างสรรค์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในบทที่ 1 โดยอาศัยฐานความรู้จากบทที่ 2 เป็นแนวทาง เนื้อหาในบทนี้ต้องมีความชัดเจน เป็นลำดับขั้นตอน และสามารถให้ผู้อื่นนำไปปฏิบัติซ้ำหรือใช้ตรวจสอบกระบวนการทำงานได้

3.2 องค์ประกอบสำคัญของบทที่ 3

หัวข้อ	รายละเอียด
รูปแบบและแนวทางการสร้างสรรค์ผลงาน	ระบุประเภทผลงาน (เช่น สื่อดิจิทัล งานออกแบบกราฟิก ผลิตภัณฑ์ต้นแบบ) และแนวทาง/สไตล์ที่จะใช้
ประชากร/กลุ่มเป้าหมาย และผู้เชี่ยวชาญ	ระบุกลุ่มเป้าหมายของผลงาน และผู้เชี่ยวชาญที่จะร่วมประเมินหรือให้ข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)
เครื่องมือและอุปกรณ์	โปรแกรม วัสดุ เครื่องมือ หรือเทคโนโลยีที่ใช้ในกระบวนการสร้างสรรค์
ขั้นตอนการดำเนินงาน	แบ่งเป็นระยะ เช่น ระยะศึกษาและวางแผน ระยะออกแบบร่าง ระยะสร้างสรรค์ผลงานจริง ระยะทดสอบและปรับปรุง
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล/ประเมินผล	แบบสอบถาม แบบประเมินคุณภาพผลงานโดยผู้เชี่ยวชาญ การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย
การวิเคราะห์ข้อมูล	สถิติพื้นฐาน (ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) หรือการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ขึ้นอยู่กับลักษณะข้อมูล

3.3 ตัวอย่างขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน (Creative Process)

1. ขั้นเตรียมการ (Preparation): ศึกษาข้อมูล กำหนดแนวคิดหลัก และวางกรอบการทำงาน
2. ขั้นระดมความคิดและร่างแบบ (Ideation & Sketch): พัฒนาแนวคิดเป็นภาพร่างหรือต้นแบบเบื้องต้นหลายทางเลือก
3. ขั้นคัดเลือกแนวทาง (Selection): คัดเลือกแนวทางที่เหมาะสมที่สุดโดยพิจารณาจากกรอบแนวคิดในบทที่ 2
4. ขั้นสร้างสรรค์ผลงานจริง (Production): ลงมือผลิตผลงานตามแนวทางที่คัดเลือก
5. ขั้นทดสอบและประเมินผล (Evaluation): นำผลงานไปทดสอบ/ประเมินกับกลุ่มเป้าหมายหรือผู้เชี่ยวชาญ
6. ขั้นปรับปรุงผลงาน (Refinement): ปรับแก้ผลงานตามผลการประเมินเพื่อให้ได้ผลงานฉบับสมบูรณ์

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลงานสร้างสรรค์ เนื่องจากผลงานสร้างสรรค์มีลักษณะเป็นนามธรรมและอัตวิสัยมากกว่าข้อมูลเชิงตัวเลขทั่วไป การกำหนดเครื่องมือประเมินที่ชัดเจนจึงมีความสำคัญ เพื่อให้การประเมินคุณภาพผลงานมีความน่าเชื่อถือ ตัวอย่างเครื่องมือที่นิยมใช้ ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพ

ผลงานโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Evaluation Form) ที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ครอบคลุมประเด็นด้านแนวคิด ความคิดสร้างสรรค์ เทคนิค และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ข้อควรระวังในการเขียนบทที่ 3

- ขั้นตอนการดำเนินงานต้องสอดคล้องกับขอบเขตและระยะเวลาที่กำหนดไว้ในบทที่ 1
- หากมีการใช้แบบประเมินหรือแบบสอบถาม ควรอธิบายวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- ควรเขียนด้วยกาล (tense) และมุมมองที่สอดคล้องกัน หลีกเลี่ยงการเขียนปะปนระหว่างสิ่งที่ 'จะทำ' กับสิ่งที่ 'ได้ทำแล้ว'

กิจกรรมท้ายบทที่ 3

- 1) ให้นักศึกษาเขียนขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน (Creative Process) ของโครงการตนเองอย่างน้อย 5 ขั้นตอน
- 2) ออกแบบแบบประเมินคุณภาพผลงานอย่างง่าย (Rating Scale 1-5) ที่ครอบคลุมอย่างน้อย 4 ประเด็น
- 3) ระบุเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ หรือโปรแกรมที่จำเป็นต้องใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานของตน

บทที่ 4 ผลการสร้างสรรค์ผลงานและการวิเคราะห์ผล

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ประจำบท

1. นำเสนอผลงานสร้างสรรค์ที่ได้อย่างเป็นระบบและชัดเจน
2. วิเคราะห์และอภิปรายผลงานโดยเชื่อมโยงกับกรอบแนวคิดในบทที่ 2
3. นำเสนอผลการประเมินคุณภาพผลงานจากผู้เชี่ยวชาญหรือกลุ่มเป้าหมาย

4.1 หลักการนำเสนอผลในบทที่ 4 บทที่ 4 เป็นการนำเสนอ “ผลลัพธ์” ที่ได้จากกระบวนการดำเนินงานในบทที่ 3 ซึ่งประกอบด้วยสองส่วนหลัก คือ การนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ (ทั้งภาพรวมและรายละเอียดของผลงาน) และการวิเคราะห์ผล (ผลการประเมินคุณภาพ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ หรือปฏิกิริยาของกลุ่มเป้าหมาย) โดยควรนำเสนอในลักษณะที่เชื่อมโยงกลับไปยังวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่ตั้งไว้ตั้งแต่ต้น

4.2 แนวทางการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์

1. นำเสนอภาพรวมของผลงาน พร้อมอธิบายแนวคิดหลักที่สะท้อนอยู่ในผลงาน
2. นำเสนอรายละเอียดเชิงองค์ประกอบ เช่น รูปแบบ สี เนื้อหา เทคนิค หรือโครงสร้างของผลงาน
3. อธิบายความเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบของผลงานกับกรอบแนวคิดในบทที่ 2
4. แสดงพัฒนาการของผลงานจากขั้นร่างแบบจนถึงผลงานฉบับสมบูรณ์ (ถ้ามีการปรับปรุงหลายรอบ)

4.3 การวิเคราะห์และนำเสนอผลการประเมิน

หากโครงการมีการประเมินคุณภาพผลงานโดยผู้เชี่ยวชาญหรือทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย ควรนำเสนอผลในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เช่น ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละประเด็นการประเมิน หรือการสรุปประเด็นสำคัญจากความคิดเห็นเชิงคุณภาพ พร้อมทั้งอภิปรายผลที่ได้อย่างมีเหตุผล

ประเด็นการประเมิน	ตัวอย่างแนวทางการนำเสนอผล
ความคิดสร้างสรรค์และความแปลกใหม่	สรุปค่าเฉลี่ยจากแบบประเมิน พร้อมยกตัวอย่างความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	เปรียบเทียบผลงานกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในบทที่ 1 ที่ละเอียด
คุณภาพเชิงเทคนิค	อธิบายเทคนิคที่ใช้และผลลัพธ์เชิงคุณภาพที่ได้ พร้อมภาพประกอบ
การตอบรับจากกลุ่มเป้าหมาย	สรุปผลจากแบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย หลังทดลองใช้ผลงาน

ข้อควรระวังในการเขียนบทที่ 4

- ควรนำเสนอผลงานด้วยภาพประกอบที่มีคุณภาพและมีคำอธิบายกำกับอย่างชัดเจน
- การวิเคราะห์ผลควรอ้างอิงกลับไปยังกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ ไม่ใช่เพียงบรรยายผลงานลอย ๆ
- หากผลการประเมินไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ควรนำเสนอข้อเท็จจริงอย่างตรงไปตรงมาและเตรียมอภิปรายในบทที่ 5

กิจกรรมท้ายบทที่ 4

- 1) ให้นักศึกษานำเสนอผลงานร่าง (Draft) ของตนพร้อมอธิบายความเชื่อมโยงกับกรอบแนวคิดในบทที่ 2
- 2) ออกแบบตารางสรุปผลการประเมินคุณภาพผลงานจากแบบประเมินที่สร้างไว้ในบทที่ 3
- 3) เขียนย่อหน้าวิเคราะห์ผลงาน 1 ย่อหน้า โดยเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างน้อย 1 ข้อ

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ประจำบท

1. สรุปภาพรวมของกระบวนการและผลลัพธ์ของโครงการได้อย่างกระชับ
2. อภิปรายผลงานโดยเชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. เสนอแนะแนวทางการนำผลงานไปใช้ประโยชน์และการพัฒนาต่อยอด

5.1 องค์ประกอบของบทที่ 5

หัวข้อ	รายละเอียด
5.1.1 สรุปผลการดำเนินงาน	สรุปภาพรวมของกระบวนการตั้งแต่บทที่ 1-4 อย่างกระชับ ครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินงาน และผลลัพธ์ที่ได้
5.1.2 อภิปรายผล	เชื่อมโยงผลลัพธ์ที่ได้กับแนวคิดทฤษฎีในบทที่ 2 ว่าสอดคล้องหรือแตกต่างกันอย่างไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ
5.1.3 ข้อจำกัดของการดำเนินงาน	ระบุข้อจำกัดด้านเวลา ทรัพยากร เทคนิค หรือปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อผลลัพธ์
5.1.4 ข้อเสนอแนะ	แบ่งเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลงานไปใช้จริง และข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษา/สร้างสรรค์ผลงานในโอกาสต่อไป

5.2 แนวทางการเขียนบทสรุป การเขียนบทสรุปที่ดีควรมีความกระชับ ชัดเจน และครอบคลุมสาระสำคัญของทั้งโครงการ โดยไม่จำเป็นต้องนำรายละเอียดทั้งหมดจากบทก่อนหน้ามากล่าวซ้ำ แต่ควรเลือกประเด็นสำคัญที่สะท้อนให้เห็นว่าโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ อย่างไร

1. เริ่มต้นด้วยการทบทวนวัตถุประสงค์ของโครงการโดยย่อ
2. สรุปวิธีดำเนินงานและผลลัพธ์ที่ได้อย่างกระชับ
3. เชื่อมโยงผลลัพธ์กับคำถามหรือปัญหาที่กล่าวถึงในบทที่ 1
4. ปิดท้ายด้วยคุณค่าหรือความสำคัญของผลงานที่ได้

5.3 การเขียนข้อเสนอแนะที่มีคุณภาพ ข้อเสนอแนะที่ดีควรมีความเฉพาะเจาะจง เป็นไปได้จริง และเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่นำไปศึกษาหรือพัฒนาต่อ โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะหลัก

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ (Practical Recommendations): แนวทางการนำผลงานไปใช้ประโยชน์จริงในบริบทต่าง ๆ
2. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ (Recommendations for Further Study): แนวทางการต่อยอดหรือขยายผลการศึกษา/สร้างสรรค์ในอนาคต

ข้อควรระวังในการเขียนบทที่ 5

- หลีกเลี่ยงการเสนอข้อมูลใหม่ที่ไม่เคยกล่าวถึงในบทก่อนหน้า
- การอภิปรายผลควรมีการอ้างอิงทฤษฎีหรือแนวคิดสนับสนุน มิใช่เพียงความคิดเห็นส่วนตัว
- ข้อเสนอแนะควรมีความชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้จริง ไม่เขียนอย่างกว้าง ๆ เกินไป

กิจกรรมท้ายบทที่ 5

- 1) ให้นักศึกษาเขียนบทสรุปโครงการของตนเองความยาวไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ
- 2) เขียนประเด็นอภิปรายผลอย่างน้อย 2 ประเด็น โดยเชื่อมโยงกับทฤษฎีหรือแนวคิดที่ใช้ในบทที่ 2
- 3) เสนอข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ 1 ข้อ และข้อเสนอแนะเชิงวิชาการสำหรับการศึกษาต่อไป 1 ข้อ

ภาคผนวก ก เกณฑ์การประเมินรายงานการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ (ตัวอย่าง)

รายการประเมิน	น้ำหนักคะแนน (ตัวอย่าง)
บทที่ 1 ความชัดเจนของปัญหาและวัตถุประสงค์	15%
บทที่ 2 ความครอบคลุมและการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎี	15%
บทที่ 3 ความเป็นระบบของกระบวนการดำเนินงาน	15%
บทที่ 4 คุณภาพผลงานและความลึกซึ้งของการวิเคราะห์	30%
บทที่ 5 คุณภาพของบทสรุปและข้อเสนอแนะ	15%
รูปแบบการเขียนและการอ้างอิงทางวิชาการ	10%

ภาคผนวก ข คำศัพท์สำคัญประจำรายวิชา

คำศัพท์	ความหมายโดยสังเขป
การวิจัยเชิงสร้างสรรค์ (Creative Research)	กระบวนการวิจัยที่มีผลลัพธ์เป็นผลงานสร้างสรรค์ ควบคู่กับการสร้างองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ
กรอบแนวคิด (Conceptual Framework)	แผนภาพหรือคำอธิบายที่สังเคราะห์จากแนวคิดทฤษฎี ใช้เป็นแนวทางการสร้างสรรค์ผลงาน
กระบวนการสร้างสรรค์ (Creative Process)	ลำดับขั้นตอนตั้งแต่การระดมความคิดจนถึงการผลิตผลงานฉบับสมบูรณ์
ผลงานต้นแบบอ้างอิง (Reference Work)	ผลงานที่มีอยู่ก่อนซึ่งนำมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางหรือแรงบันดาลใจ
การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Evaluation)	กระบวนการประเมินคุณภาพผลงานโดยผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง

บรรณานุกรม (ตัวอย่างรูปแบบ)

ผู้สอนและนักศึกษาควรจัดทำรายการอ้างอิงตามระบบที่สถาบันกำหนด เช่น ระบบ APA 7th Edition โดยเรียงลำดับตามตัวอักษรชื่อผู้แต่ง และระบุข้อมูลให้ครบถ้วน ได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ ชื่อเรื่อง แหล่งพิมพ์หรือแหล่งสืบค้น